

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

PIEŁĘGNOWANIE, czyli „owijanie w pieluszki”

il. Art Group

Formy PIEŁĘGNOWAĆ, PIEŁĘGNOWANIE, PIEŁĘGNACJA, PIEŁĘGNIARZ i PIEŁĘGNIARKA to postacie stosunkowo nowe, bo powstałe od końca XVIII w. (PIEŁĘGNOWAĆ) do początków wieku XX (PIEŁĘGNIARKA). Polszczyzna znała jednak te słowa już wcześniej, ale pod innymi postaciami. Dawniej (od XVI w.) słowa te wyglądały inaczej: PIELEGOWAĆ, PIELEGOWANIE, później także PIELEGARKA i PIELEGARZ. Czasownik PIELEGOWAĆ pochodzi najprawdopodobniej od rzeczownika PIELEGA – dawnego, mazowieckiego określenia o znaczeniu ‘pielucha’. PIELEGOWAĆ, a następnie PIEŁĘGOWAĆ (jeszcze bez -n-) oznaczało najpierw ‘doglądać małego dziecka; przewijać niemowlę’. Podobnie słowo PIEŁĘGARKA było w zasadzie synonimem piastunki. Ponieważ opieka nad obłożnie chorymi przypomina w pewnym sensie opiekę nad dziećmi, znaczenie się rozszerzyło, a następnie – w przypadku słów PIEŁĘGNIARKA i PIEŁĘGNIARZ – zawężyło w nowym znaczeniu. Formy z -n- powstały jako upodobnienie od pierwszej z tego szeregu czasownikowej formy PIEŁĘGNOWAĆ, która została utworzona wtórnie jako niedokonana od jednokrotnego dokonanego czasownika PIEŁĘGNAĆ (dziś już nieużywanego). Widocznie formy z -n- brzmiały dla ówczesnych użytkowników polszczyzny lepiej – bardziej elegancko, wytwornie – i jako takie wyparły wcześniejsze, prostsze formy bez -n-.